

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Tomáše Rychlého, rozhodl o návrhu **Energetického regulačního úřadu**, se sídlem Masarykovo náměstí 91/5, Jihlava, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a **Obvodním soudem pro Prahu 8, Městským soudem v Praze, Nejvyšším soudem** na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 27 C 143/2016, o zaplacení 158 969 338,40 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **ČEPS, a.s.**, se sídlem Elektrárenská 774/2, Praha 10, zastoupené Mgr. et Mgr. Janem Kořánem, advokátem se sídlem Opletalova 1015/55, Praha 1, a žalované **OTE, a.s.**, se sídlem Sokolovská 192/79, Praha 8, zastoupené Mgr. Zdeňkem Labským, advokátem se sídlem Milešovská 2137/12, Praha 3,

t a k t o :

- I. V řízení se pokračuje.
- II. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 27 C 143/2016, o zaplacení 158 969 338,40 Kč s příslušenstvím, **je správní orgán.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 14. 8. 2017 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), se Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“ nebo „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Obvodním soudem pro Prahu 8 ve věci žaloby vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 27 C 143/2016 o zaplacení 158 969 338,40 Kč s příslušenstvím (dále i jen „kompetenční návrh“).

[2] Z dotčeného soudního spisu vyplynuly následující skutečnosti.

[3] Žalobkyně (ČEPS, a.s.; dále jen „žalobkyně (ČEPS)“) je provozovatelem přenosové soustavy ve smyslu § 24 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu

státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“). Žalovaná (OTE a.s.; dále jen „žalovaná (OTE)“) je operátorem trhu ve smyslu § 20a energetického zákona. Žalobkyně (ČEPS) se návrhem na vydání bezdůvodného obohacení, podaným u Obvodního soudu pro Prahu 8 dne 27. 4. 2016, domáhala vůči žalované (OTE) zaplacení 158 969 338,40 Kč s příslušenstvím a přiznání náhrady nákladů řízení.

[4] Žalovanou částku s příslušenstvím kvalifikovala jako bezdůvodné obohacení, které žalované (OTE) vzniklo tím, že jí žalobkyně (ČEPS) za období od 1. 1. 2013 do 1. 10. 2013 hradila finanční prostředky odpovídající složce ceny (dále jen „příspěvek na POZE“) za přenos elektřiny na úhradu nákladů spojených s podporou obnovitelných zdrojů energie a vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla (tyto zdroje dále společně jen „POZE“) ve smyslu § 13 odst. 1 a § 28 odst. 5 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále jen „zákon o POZE“). Žalobkyně (ČEPS) sama pak tyto částky účtovala výrobcům elektřiny, připojeným k přenosové soustavě jako složku ceny za přenos elektřiny. Žalovaná (OTE) v rámci příspěvku na POZE účtovala v rozhodném období žalobkyni (ČEPS) částku, vypočtenou ve vztahu k elektřině vyrobené ve výrobně elektřiny připojené k přenosové soustavě a spotřebované výrobcem elektřiny (dále jen „vlastní spotřeba“). Stejně tak žalobkyně (ČEPS) účtovala stejně vypočtenou částku výrobcům, připojeným k přenosové soustavě. Finanční prostředky takto získané žalobkyně dále poskytla žalované (OTE) coby operátorovi trhu; ta je pak dále rozdělovala výrobcům elektřiny z podporovaných zdrojů energie.

[5] Jak ovšem následně vyplynulo z rozhodovací praxe ERÚ a jak dovozuje žalobkyně (ČEPS), předmětem příspěvku na POZE neměly být částky odvozené z vlastní spotřeby výrobce. O takto vyúčtovanou a zaplacenou složku příspěvku na POZE se tudíž žalovaná (OTE) obohatila na úkor žalobkyně.

[6] Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením ze dne 4. 5. 2016, čj. 27 C 143/2016-25, řízení o nároku žalobkyně (ČEPS) zastavil pro svou věcnou nepříslušnost (výrok I.) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena ERÚ (výrok II.). Pro nepřezkoumatelnost bylo uvedené usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2016, čj. 53 Co 239/2016-116. Obvodní soud pro Prahu 8 znovu o věci rozhodl tak, že usnesením ze dne 1. 3. 2017, čj. 27 C 143/2016-143, řízení zastavil (výrok I.) s postoupením věci po právní moci usnesení ERÚ (výrok II.), neboť dospěl k závěru, že je-li předmětem sporu vrácení plateb, které původně tvořily část příspěvku na POZE jako složky ceny za přenos elektřiny, kterou žalobkyně (ČEPS) zaplatila žalované (OTE) podle § 13 odst. 1 zákona o POZE, pak se jedná o otázku přímo spojenou se státní podporou energie z obnovitelných zdrojů vyplývající z poměrů práva veřejného, kterou obecný soud podle § 7 odst. 1 občanského soudního řádu neprojednávává a ani nejde o případ podle § 7 odst. 2 či podle § 7 odst. 3 o. s. ř. Pravomoc věc rozhodnout tak přísluší ERÚ podle § 52 zákona o POZE. S tímto právním závěrem obvodního soudu se ztotožnil i Městský soud v Praze jako soud odvolací ve svém usnesení ze dne 20. 4. 2017, čj. 53 Co 125/2017-179 (výrok I.), když uzavřel, že samotným základem sporu je určení výše již splněné platební povinnosti žalobkyně (ČEPS) jí uložené zvláštním právním předpisem (§ 13 v návaznosti na § 28 zákona o POZE).

pokračování

[7] Navrhovatel (ERÚ) s postupem Obvodního soudu pro Prahu 8 (potvrzeným Městským soudem v Praze) nesouhlasil a podal zvláštnímu senátu návrh na řešení negativního kompetenčního sporu. V návrhu uvedl, že je podle § 52 odst. 1 zákona o POZE oprávněn rozhodovat spory týkající se podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a podpory tepla, což je téměř identické vymezení jeho pravomoci jako v § 17 odst. 7 písm. d) energetického zákona. Podle § 52 odst. 2 zákona o POZE pak rozhoduje další spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona, nebo povinnosti vrácení neoprávněně čerpané podpory podle § 51 citovaného zákona. Na základě zmíněného zákonného ustanovení je sice oprávněn posuzovat otázku hrazení příspěvku na POZE, avšak nikoli otázku bezdůvodného obohacení. Podle navrhovatele je tak předmětem sporu nárok soukromoprávní povahy, kdy se žalobkyně (ČEPS) domáhá vydání již uskutečněného plnění bez právního důvodu, přičemž k rozhodování ve věci proto není příslušný navrhovatel, ale obecný soud.

[8] Zvláštnímu senátu bylo známo, že před zahájením řízení navrhovatelem podala dne 23. 6. 2017 žalobkyně proti usnesení městského soudu dovolání k Nejvyššímu soudu. Řízení bylo vedeno pod sp. zn. 23 Cdo 4291/2017. Výsledek tohoto řízení byl významný pro procesní postup v nyní posuzované věci, proto zvláštní senát usnesením ze dne 22. 2. 2019, čj. Konf 41/2017-12, přerušil řízení o kompetenčním návrhu podle § 48 odst. 3 písm. d) soudního řádu správního za použití § 4 zákona č. 131/2002 Sb. do doby rozhodnutí Nejvyššího soudu o předmětném dovolání.

[9] Nejvyšší soud usnesením ze dne 29. 4. 2019, čj. 23 Cdo 4291/2017-265, dovolání žalobkyně odmítl jako nepřipustné (výrok I.). V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší soud zcela odkázal na závěry usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 45/2017-14, které podle jeho názoru dopadly i na jím projednávanou věc. Nejvyšší soud uzavřel, že *„právní kvalifikace žalované pohledávky žalobkyně jako pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení nevyjímá spor, jehož samotným základem je splnění peněžité povinnosti uložené zákonem č. 165/2012 Sb., z dosahu pravomoci ERÚ ve smyslu § 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb. Odvolací soud tedy nepochybil, jestliže vyslovil, že základem sporu je určení výše platební povinnosti žalobkyně dle § 13 zákona č. 165/2012 Sb. v návaznosti na § 28 zákona č. 165/2012 Sb., a dospěl tak k závěru, že v předmětné věci je dána pravomoc ERÚ s odkazem na ust. § 52 zákona č. 165/2012 Sb.“* Nejvyšší soud dále ještě poznamenal, že takto je i překonána část dosavadní praxe Nejvyššího soudu týkající se žalob na vydání bezdůvodného obohacení v případech, kdy není dána pravomoc ERÚ podle § 52 odst. 2 zákona o POZE, nýbrž pravomoc civilního soudu (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. 32 Cdo 4755/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4165/2017, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 5030/2017).

[10] Vzhledem k tomu, že výše citovaným usnesením Nejvyššího soudu odpadla překážka pro přerušování řízení o kompetenčním návrhu, rozhodl zvláštní senát výrokem I. tohoto usnesení v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. za použití § 4 zákona č. 131/2002 Sb. o pokračování v řízení ve věci samé.

[11] Podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Obvodní soud pro Prahu 8 i navrhovatel, jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona č. 131/2002 Sb.

[12] Názor navrhovatele, podle kterého je v posuzované věci založena rozhodovací pravomoc soudu (v občanském soudním řízení), vychází z premisy, že spor mezi žalobkyní (ČEPS) a žalovanou (OTE) je povahy soukromoprávní; naopak obvodní soud při svém rozhodování vycházel z předpokladu, že předmětný spor vychází z poměrů práva veřejného. Dané rozhodnutí obvodního soudu potvrdil městský soud a ztotožnil se s ním i Nejvyšší soud, který podle názoru zvláštního senátu přílehavě aplikoval závěry usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 45/2017-14, i na nyní projednávanou věc navrhovatele.

[13] Z ustanovení § 52 odst. 1 zákona o POZE vyplývá, že *„Úřad rozhoduje spory týkající se podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a podpory tepla“*. Podle odstavce druhého pak *„Úřad rozhoduje další spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona, nebo povinnosti vrácení neoprávněně čerpané podpory podle § 51“*.

[14] Jak již bylo uvedeno výše, zvláštní senát má za to, že i v dané věci navrhovatele (jak správně dovodil Nejvyšší soud) se uplatní jeho závěr vyjádřený v usnesení ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 45/2017-14, tedy že *„pravomoc ERÚ rozhodovat spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona (§ 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb.) není omezena jen na případy, kdy jedna ze smluvních stran splnění této povinnosti odmítá, ale dopadá na všechny spory, kdy je rozporována povinnost k peněžitému plnění z titulu smluvního ustanovení sjednaného na základě zákona č. 165/2012 Sb.“* Tohoto názoru se přidržel zvláštní senát i v dalších rozhodnutích, týkajících se stejné či příbuzné problematiky (srov. usnesení ze dne 20. 3. 2019, čj. Konf 44/2018-11 či usnesení ze dne 28. 11. 2019, čj. Konf 10/2019-14).

[15] V nyní posuzované věci je zřejmé, že peněžité plnění, které žalobkyně (ČEPS) poskytla žalované (OTE) a jehož vrácení se nyní po žalované (OTE) domáhá, bylo poskytnuto v souvislosti s vyúčtováním poskytnutých služeb přenosu elektřiny, tedy z důvodu existujícího smluvního vztahu mezi žalobkyní (ČEPS) a výrobcí elektřiny připojenými k přenosové soustavě žalobkyně na základě příslušných smluv. Dále lze konstatovat, že do tohoto smluvního vztahu a z něj poskytovaných plnění žalovaná (OTE) z pozice operátora trhu nevstupovala; smluvní vztah existoval pouze mezi žalobkyní (ČEPS) a výrobcí elektřiny připojenými k přenosové soustavě. Spor má tedy sice *de facto* původ v existenci převážně soukromoprávního vztahu mezi žalobkyní (ČEPS) a výrobcí elektřiny připojenými k přenosové soustavě žalobkyně, nicméně ve sporu samém jde o částky účtované podle § 28 odst. 5 zákona o POZE a o otázku, zda byly žalovanou (OTE) účtovány oprávněně.

pokračování

[16] Zvláštní senát při rozhodování nyní projednávané věci vycházel z právního názoru vysloveného v již zmíněném usnesení čj. Konf 45/2017-14. V uvedené věci se zákazník distribuce domáhal po operátorovi trhu vrácení plateb složky ceny za distribuci elektřiny na úhradu nákladů spojených s podporou obnovitelných zdrojů energie a kombinované výroby elektřiny a tepla. Zvláštní senát v tomto rozhodnutí položil důraz na právní základ sporu (tzn., zda existovala právní povinnost žalobce k placení příspěvku na podporu obnovitelných zdrojů energie) na rozdíl od „formálního“ pohledu na povahu právního sporu skrze právní titul (bezdůvodné obohacení), o nějž žalobce svůj nárok opírá. Jak v případě nezaplacení příspěvku na podporu, tak i v případě jeho zaplacení a následného vymáhání zpět, je nutné vyřešit shodnou právní otázku; právní základ sporu je proto v obou případech totožný. Zvláštní senát tak ve shora citovaném usnesení uzavřel, že *„pravomoc ERÚ rozhodovat spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona (§ 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb.) není omezena jen na případy, kdy jedna ze smluvních stran splnění této povinnosti odmítá, ale dopadá na všechny spory, kdy je rozporována povinnost k peněžitému plnění z titulu smluvního ustanovení sjednaného na základě zákona č. 165/2012 Sb.“*

[17] Zvláštní senát konstatuje, že výše uvedený názor je nutné aplikovat i na nyní projednávanou věc. Je zřejmé, že v judikované věci se sice jednalo o řešení sporu na jiné úrovni, tedy sporu o bezdůvodné obohacení spočívající v neoprávněně zaplaceném příspěvku na POZE ze strany **zákazníků** provozovatele **distribuční** soustavy, přičemž toto bezdůvodné obohacení zákazník přímo vymáhal po operátorovi trhu. V nyní projednávané věci je rozdíl pouze v tom, že žalobcem zde není zákazník provozovatele distribuční soustavy, ale přímo sám provozovatel **přenosové** soustavy. Stále se však v jádru jedná o posouzení právní otázky, zda v rozhodném období existovala právní povinnost k hrazení určitého příspěvku na POZE či nikoli. Jestliže v citovaném usnesení zvláštní senát rozhodoval v kontextu účtované ceny za **distribuci** (nikoli **přenos**) elektřiny, tento rozdíl je nevýznamný, protože princip příspěvků na POZE a způsobu jejich placení je v obou případech (distribuce a přenosu) shodný. Veškeré závěry dosavadní judikatury zvláštního senátu jsou tedy plně použitelné i na nyní projednávaný případ.

[18] Jde tak nepochybně o spor týkající se podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kdy je pravomoc k rozhodnutí Energetického regulačního úřadu založena podle § 52 odst. 2 zákona o POZE.

[19] S ohledem na výše uvedené zvláštní senát vyslovil, že k rozhodnutí v předmětné věci je příslušný správní orgán (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.).

[20] Zvláštní senát závěrem pro úplnost dodává, že si je vědom své předchozí rozhodovací praxe týkající se řešení sporů z bezdůvodného obohacení, kterou však považuje citovaným usnesením ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 45/2017-14 a následujícími rozhodnutími (citovanými výše), za překonanou za podmínek blíže uvedených v tomto usnesení.

[21] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. O žalobkyní uplatněném nároku tedy

bude rozhodnuto Energetickým regulačním úřadem ve správním řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. června 2020

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního

senátu